

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Навчально-науковий інститут історії та філософії

Кафедра філософії та соціальних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія освіти

другий (магістерський) рівень

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова та література)

освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова та література.
Англійська мова)

мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту історії та філософії
28 вересня 2018 р.

Голова – Подрез Ю.В., к. істор. н., доцент

Розробник:

1. Пономаренко Т. О., к. філос. н., старший викладач.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні
кафедри філософії та соціальних наук

Протокол № 2 від 28 вересня 2018 р.

Завідувач кафедри
Снегірьов І. О., к. філос. н., доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
I-й		I-й	
Семестр			
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	4 год.
		Консультації	
	2 год.	2 год.	
	Самостійна робота		
60 год.	80 год.		
Вид контролю: залік			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування в магістрантів цілісного погляду на освітній процес, його трансгрес і суперечливий характер розвитку, глибоке засвоєння сучасних проблем освіти і з'ясування шляхів їх вирішення, а також філософське осмислення сучасної інноваційної освіти.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Філософія освіти» є глибоке засвоєння магістрантами філософської сутності та змісту системи освіти, розуміння ними її як геному суспільного розвитку, а також – засвоєння програмних проблем і вміле використання здобутих знань в практичній діяльності.

Навчальний курс розкриває суть стратегії освіти і її співвідношення з новою освітньою парадигмою. Розглядаються проблеми диференціації шкільного навчання та його профілізації, а також формування шкільного інноваційного простору в цілому. Окремо звертається увага на розбудову іміджу нової школи та синергетичність розвитку освіти.

Основними формами освоєння курсу є лекційні та семінарські заняття, консультації. Програма курсу передбачає надання студентам базових знань з даного предмету, які надалі використовуватимуться ними при опануванні наступних дисциплін, а також написанні рефератів, курсових та дипломних робіт.

Програма укладена для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова та література) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. В методичному плані вона розроблена з врахуванням наступності освоєння студентами навчальних дисциплін.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше: Філософія, Соціологія, Логіка, Політологія, Релігієзнавство, Етика, Естетика, Професійна етика, Антропологія, Педагогіка, Історія педагогіки, Психологія, Культурологія тощо.

3. Результати навчання за дисципліною

<p>Знання:</p> <ul style="list-style-type: none"> –володіння базовими навиками філософсько-критичного аналізу освітніх явищ; –сутність філософії освіти та перспективи її розвитку; –сутність сучасної кризи освіти і шляхи виходу з неї; –сутність і зміст інновацій; –завдання щодо формування освітнього інноваційного простору; –усвідомлювати актуальність нової інноваційної освіти в умовах глобальної інформатизації; –теоретичні та методологічні основи впровадження інноваційних технологій в превентивну освіту; –особливості синергетичної парадигми та синергетичної моделі педагога; –особливості медіаосвіти та провадження медіаграмотності; –особливості посткласичної парадигми освіти. 	<p>ПРЗ 1</p> <p>ПРЗ 2</p>	<p>Розуміння шляхів інноваційного розвитку системи вищої освіти України в умовах реформаційних перетворень.</p> <p>Базові уявлення про філософсько-методологічний аналіз сучасного стану освіти в Україні та закордоном.</p>
<p>Уміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> –застосовувати загально філософські та загальнонаукові методи в осмисленні стану сучасної освіти; –застосовувати системний принцип у дослідженні стану освітньої галузі; –вміти визначати пріоритети сучасної освіти та стратегії її розвитку; –розв’язання професійних завдань з використанням загальнофілософських методів; –здатний ухвалювати оптимальні управлінські рішення; сприймати, аналізувати й реалізовувати управлінські інновації в професійній діяльності; –абстрактне мислення, аналіз, оцінка та синтез в дослідницькій діяльності та моделюванні професійних перспектив; –аналітичне ставлення до професійної діяльності в широкому контексті викликів сучасності. 	<p>ПРУ 3</p> <p>ПРУ 4</p> <p>ПРУ 9</p> <p>ПРУ 10</p>	<p>Уміє аналізувати, порівнювати, критично осмислювати науково-методичну та загальнонаукову інформацію; пропонує шляхи вирішення досліджуваної проблеми, аргументуючи власну позицію.</p> <p>Здатний діяти на основі принципів професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p>У професійній діяльності керується сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці.</p> <p>Уміє будувати і втілювати ефективно стратегію професійного саморозвитку і самовдосконалення.</p>

<p>Автономія відповідальності:</p> <ul style="list-style-type: none"> –здатний критично осмислювати основні світоглядні теорії і принципи у навчанні та професійній діяльності. –здатний сумлінно виконувати професійні обов’язки, дотримуватися принципів етики викладача; –здатний ефективно формувати комунікаційну стратегію, мати навички роботи в команді, цінувати та толерантно сприймати різноманітність думок та мультикультурність; –здатність до креативного мислення та формування творчого середовища. 	<p>ПРА 1</p> <p>ПРА 3</p>	<p>Усвідомлення соціальної значущості майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності. Здатність до навчання упродовж життя і вдосконалення з високим рівнем автономності набутої під час навчання кваліфікації.</p>
---	---	--

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90–100	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок. Оцінка « відмінно » виставляється за повні, систематичні, логічно викладені знання. Студент повинен розуміти суть філософської парадигми кожної історичної епохи, місце в ній конкретних представників філософської думки, коло їх ідей і суть їх внеску в розвиток філософії. Він повинен володіти категоріальним апаратом, навичками логічного доведення, мати власну позицію по суті поставлених питань.
82–89	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками. Оцінка « добре » передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
74–81	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок. Оцінка « добре » передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
64–73	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків. Оцінка « задовільно » виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.
60–63	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям. Оцінка « задовільно » виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.
35–59	Кредит не зараховано. Студенту надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки. Оцінка « незадовільно » виставляється студенту, який не розуміє суті поставлених питань, не має знань основних проблем та понять курсу філософії, не орієнтується в змістові основних епох розвитку філософської думки.
0–34	Кредит не зараховано. Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни.

Розподіл балів

Поточний контроль											Разом	Сума
РОЗДІЛ 1					РОЗДІЛ 2				Конспект	Контрольна робота		
T 1.1.	T 1.2.	T 1.3.	T 1.4.	T 1.5.	T 2.1.	T 2.2.	T 2.3.	T 2.4.				
Поточний контроль											70	100
5	–	5	10	–	5	–	5	–		40		
Контроль самостійної роботи											30	
–	5	–	–	5	–	5	–	10	5			

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів

Об'єктом додаткового заохочення студентів може бути виконання інших видів робіт: участь у роботі всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, підготовка та публікація наукової студентської роботи та інші.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90–100	A	відмінно
82–89	B	добре
74–81	C	
64–73	D	задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: залік, тестова контрольна робота, перелік питань для самоконтролю та самоперевірки, завдання для самостійної роботи, виконання самостійної роботи, перелік тематики ІНДЗ, перелік запитань до заліку з дисципліни, тестові завдання до ККР, проекти, наукові есе, презентації результатів виконаних завдань тощо.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується у формі наукового есе або анотації статті з філософії освіти, власної наукової статті або презентації з обраної проблематики.

6. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1.

ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ

Тема 1.1. Сутність і зміст філософії освіти.

Тема 1.2. Освіта як геном суспільного розвитку. Посткласична парадигма освіти.

Тема 1.3. Синергетика як постнекласична трансформація наукового знання та її вплив на філософію освіти.

Тема 1.4. Філософсько-методологічні засади інноваційної освіти.

Тема 1.5. Філософський аналіз моніторингу та диференціації в освіті. Започаткування нової освіти.

Розділ 2.

ФІЛОСОФСЬКІ АБРИСИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Філософське осмислення надтехнологій в освіті.

Тема 2.2. Філософський дискурс сучасних технологій в інноваційній освіті.

Тема 2.3. Філософський аналіз необхідності превентивної освіти в умовах сучасних наукомістких технологій (hi-tech та hi-hume).

Тема 2.4. Формування інноваційного освітнього простору.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Консультації	Самост.роб		Лекції	Практ.	Консультації	Самост.роб
РОЗДІЛ 1. ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ										
Тема 1.1. Сутність і зміст філософії освіти.	10	4	2	–	4	12	2	–	–	10
Тема 1.2. Освіта як генем суспільного розвитку. Посткласична парадигма освіти.	8	2	–	–	6	8	–	–	–	8
Тема 1.3. Синергетика як постнекласична трансформація наукового знання та її вплив на філософію освіти.	8	2	2	–	4	8	–	–	–	8
Тема 1.4. Філософсько-методологічні засади інноваційної освіти.	12	2	4	–	6	12	–	2	–	10
Тема 1.5. Філософський аналіз моніторингу та диференціації в освіті. Започаткування нової освіти.	8	–	–	–	8	8	–	–	–	8
Разом за розділом I	46	10	8	–	28	48	2	2	–	44
РОЗДІЛ 2. ФІЛОСОФСЬКІ АБРИСИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ										
Тема 2.1. Філософське осмислення надтехнологій в освіті.	12	–	2	–	10	10	–	2	–	8
Тема 2.2. Філософський дискурс сучасних технологій в інноваційній освіті	10	2	–	–	8	10	–	–	–	10
Тема 2.3. Філософський аналіз необхідності превентивної освіти в умовах сучасних наукомістких технологій (hi-tech та hi-hume).	10	2	2	–	6	12	2	–	–	10
Тема 2.4. Формування інноваційного освітнього простору	12	2	–	2	8	10	–	–	2	8
Разом за розділом II	44	6	4	2	32	42	2	2	2	36
Усього годин	90	16	12	2	60	90	4	4	2	80

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність і зміст філософії освіти.	4	2
2	Освіта як генем суспільного розвитку. Посткласична парадигма освіти.	2	–
3	Синергетика як постнекласична трансформація наукового знання та її вплив на філософію освіти	2	–
4	Філософсько-методологічні засади інноваційної освіти	2	–
5	Філософський дискурс сучасних технологій в інноваційній освіті	2	–
6	Філософський аналіз необхідності превентивної освіти в умовах сучасних наукомістких технологій (hi-tech та hi-hume).	2	2
7	Формування інноваційного освітнього простору	2	–
	Разом	16	4

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність і зміст філософії освіти.	2	–
2	Синергетика як постнекласична трансформація наукового знання та її вплив на філософію освіти	2	–
3	Філософсько-методологічні засади інноваційної освіти	4	2
4	Філософське осмислення надтехнологій в освіті	2	2
5	Філософський аналіз необхідності превентивної освіти в умовах сучасних наукомістких технологій (hi-tech та hi-hume).	2	–
	Разом	12	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність і зміст філософії освіти.	4	10
2	Освіта як генем суспільного розвитку. Посткласична парадигма освіти.	6	8
3	Синергетика як постнекласична трансформація наукового знання та її вплив на філософію освіти	4	8
4	Філософсько-методологічні засади інноваційної освіти	6	10
5	Філософський аналіз моніторингу та диференціації в освіті. Започаткування нової освіти	8	8
6	Філософське осмислення надтехнологій в освіті	10	8
7	Філософський дискурс сучасних технологій в інноваційній освіті	8	10
8	Філософський аналіз необхідності превентивної освіти в умовах сучасних наукомістких технологій (hi-tech та hi-hume).	6	10
9	Формування інноваційного освітнього простору	8	8
	Разом	60	80

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Авдеева Е. А. Медиавоспитание как ответ на вызовы нашего времени. *Философия образования*. 2015. № 2. С. 85–92.
2. Алехин И. А. Опережающий характер развития образования – это прогрессивно? *Мир образования – образование в мире*. 2014. №1. С. 4–17.
3. Ан С. А., Ушакова Е. В., Наливайко Н. В. Образование XXI в. в условиях воздействия полярных цивилизаций. *Философия образования*. 2016. № 5 (68). С. 31–40.
4. Ашилова М. С., Наливайко Н. В. Глобализация образования и глобальные вызовы современности. *Философия образования*. 2015. № 1. С. 26–37.
5. Бабінець С. Моніторинг якості освіти: педагогічний аналіз. *Директор школи. Україна*. 2006. № 1. С. 4–9.
6. Бегалинова К. К., Бегалинов А. С. Особенности образовательной системы в условиях глобализации. *Философия образования*. 2015. № 1. С. 5–13.
7. Бехманн Г. Современное общество: общество риска, информационное общество, общество знаний [пер. с нем. А. Ю. Антоновского, Г. В.

- Гороховой, Д. В. Ефременко, В. В. Каганчук, С. В. Месяц]. М. : Логос, 2010. 248 с.
8. Борисенко И. Г. Виртуальные тенденции в глобальном образовательном пространстве: Smart–технологии. *Философия образования*. 2015. № 3. С. 55–64.
 9. Васильев Л. И., Заглядина О. Н. Проблемы самоорганизации в условиях динамического взаимодействия студентов и среды. *Философия образования*. 2017. № 2 (71). С. 58–65.
 10. Воронцов П. Г. Комплексный подход в педагогике с позиции научной картины мира. *Философия образования*. 2016. № 6 (69). С. 118–127.
 11. Воронцова Т. В. Культурологічний вимір превентивної освіти. *Грані*. 2010. № 3 (71), травень-червень. С. 85–87.
 12. Гаврилюк Р. Система освіти України: сьогодення й історія. *Директор школи України*. 2008. № 3. С. 62–72.
 13. Гайфуллин Р. Р. Включение образовательных процессов в современное коммуникационное пространство. *Философия образования*. 2017. № 1 (70). С. 41–47.
 14. Гершунский Б. С. Философия образования. М. : Московский психолого-социальный институт, 1998. 432 с.
 15. Денежников С. С. Методологічні запити реалізації моделі регіонального інноваційного освітнього кластеру. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15). С. 169–179.
 16. Драч И. И. Использование синергетического подхода в управлении образовательными системами. *Философия образования*. 2014. № 1 (52). С. 4–11.
 17. Євтух О. Освіта і наука: час еволюції. *Вісник Національної академії наук України*. 2010. № 9. С. 3–11.
 18. Ершова Р. В. Цифровое поколение: между мифом и реальностью. *Философские науки*. 2019. № 62(2). С. 96–108.
 19. Завалей А. И. Философия образования: обзор современной зарубежной литературы. *Вопросы образования*. 2014. № 2. С. 236–255.
 20. Зінченко В. «Новий гуманізм»: інтегративна система філософії освіти, етики, соціального менеджменту та педагогіки. *Філософія освіти. Philosophy of Education*. 2016. № 2 (19). С. 59–74.
 21. Золотухина-Аболина Е. В. Гуманитарность и гуманность: неоднозначность связи. *Философские науки*. 2018. № 11. С. 44–54.
 22. Карпенко В. Є. Інноваційна превентивна освіта в техноінтелектуальному суспільстві. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2014. № 1(9). С. 15–24.
 23. Качуровський М. О., Кравченко Т. О., Цикін В. О. Хрестоматія з філософії освіти : навчально-методичний посібник. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 235 с.
 24. Кірик Т. В. Про тенденцію упровадження нових термінів у курси з філософії та інших дисциплін. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15). С. 159–169.

25. Князев Н. А., Буянкина Р. Г. Философия образования как особый познавательный проект. *Философия образования*. 2015. № 2. С. 5–16.
26. Колесникова А. В. Образование как личностное становление. *Философия образования*. 2017. № 1 (70). С. 69–77.
27. Корнієнко О. М. Стереотипи в структурі рушійних сил суспільної думки. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15). С. 49–59.
28. Кравченко Т. О. Науково-технічний прогрес та свобода особистості: філософсько-аксіологічний аналіз. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15). С. 121–130.
29. Кравченко Т. О. Розвиток сучасної освіти в умовах інформаційно-мережевої парадигми. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2015. № 1(11). С. 75–84.
30. Кравченко Т. О. Сучасна медіаосвіта як новий етап у розвитку освіти. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2015. № 2 (12). С. 36–45.
31. Кравченко Т. О. Філософія освіти : навчально-методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи студентів. Суми: ФОП Цьома С. П., 2017. 92 с.
32. Мариносян Т. Э. Значение иррационального аспекта при формировании отношений в системе «учитель – ученик – учитель». *Философские науки*. 2019. № 62(2). С. 58–76.
33. Наумкіна О. А. Філософія впродовж всього життя – вимога часу. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2016. № 1–2 (13–14). С. 60–71.
34. Наумкіна О. А. Філософія для дітей – перший крок формування «людини рефлексуючої». *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15). С. 143–150.
35. Нейсбит Д. Мегатренды / пер. с англ. М. Б. Левина. М. : ООО «Издательство АСТ»: ЗАО НПП «Ермак», 2003. 380 с.
36. Подмазин С. И. Личностно-ориентированное образование: Социально-философское исследование. Запорожье : Просвіта, 2000. – 250 с.
37. Прокопенко Б. В. Соціогуманітарні технології: маніпулятивний аспект. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2015. № 1(11). С. 84–91.
38. Пролеев С. Філософські компетентності: якими їм бути? *Філософія освіти. Philosophy of Education*. 2016. № 2 (19). С. 88–96.
39. Рубанцова Т. А. Современная парадигма образования: традиции и инновации. *Философия образования*. 2017. № 1 (70). С. 23–28.
40. Стасюк К. Р. Компетентностный подход в современном образовании: социально-философский анализ. *Философия образования*. 2014. № 2 (53). С. 53–262.
41. Стенограмма вебинара «Современные образовательные стандарты: мнения, идеи, предложения». *Философия образования*. 2014. № 2 (53). С. 263–286.
42. Сторожук А. Ю. Образование между наукой и культурой: смена стиля мышления. *Философия образования*. 2016. № 6 (69). С. 28–33.
43. Тульчинский Г. Л. Цифровизованный гуманизм. *Философские науки*. 2018. № 11. С. 28–43.

44. Філософія освіти : навчальний посібник / за заг. ред. В. Андрущенко, І. Предборської. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 330 с.
45. Філософські абрисы сучасної освіти : монографія / за заг. редакцією І. Предборської). Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. 226 с.
46. Цикин В. А. Философская интерпретация NBICS цивилизации : монографія. Суми : ФЛП Цёма С. П., 2016. 240 с.
47. Цикін В. О., Бріжата І. А. Філософський дискурс сучасної інноваційної освіти. Суми : СумДПУ ім.А.С.Макаренка, 2014. 224 с.

Додаткові:

1. Абрамова М. А., Крашенинников В. В. Реформа высшего образования: от количества к качеству. *Философия образования*. 2016. № 2 (65). С. 44–51.
2. Аронов А. А. Наследие А.С. Макаренко: что перечеркнуто временем? *Мир образования – образование в мире*. 2014. №2. С. 40–45.
3. Брагин И. А., Низиков М. А. Организация подготовки преподавателей к обеспечению информационной безопасности обучающихся в высшей школе. *Мир образования – образование в мире*. 2014. № 2. С. 168–174.
4. Будущее науки в XXI веке. Следующие пятьдесят лет / под ред. Джона Брокмана; пер. с англ. Ю. В. Букановой. М. : АСТ: АСТ МОСКВА, 2008. 356 с.
5. Великодная Е. Н. Характер рисков для здоровья личности в медиа-информационном образовательном пространстве. *Философия образования*. 2014. № 1 (52). С. 64–70.
6. Володина Г. Е., Оболонская А. В., Ратт Т. А. Университетско-школьный кластер – среда развития профессиональных компетенций учителя. *Вопросы образования*. 2014. № 1. С. 46–63.
7. Глухов П. П. Компетентностные испытания как современная форма оценки образовательных достижений. *Философия образования*. 2016. № 4 (67). С. 99–109.
8. Голиков Н. А. Социальная состоятельность как индикатор качества образования. *Философия образования*. 2014. № 1 (52). С. 19–27.
9. Гордиенко А. А. Человек, вызовы НБИКС-конвергенций и наука. Статья 2. Вторая компонента человеческой телесности, НБИКС-технологии и наука. *Философия образования*. 2016. № 3 (66). С. 25–36.
10. Гордиенко А. А. Человек, вызовы НБИКС-конвергенций и наука. Статья 1. Духовные основания человекостояния и НБИКС-технологии. *Философия образования*. 2016. № 2 (65). С. 52–64.
11. Дудулин В. В., Поздняков О. Г. Сущность познавательной деятельности обучающихся в высших учебных заведениях. *Мир образования – образование в мире*. 2014. № 1. С. 147–153.
12. Зыбина Л. Н. Ценностные ориентации студентов в период обучения в вузе. *Философия образования*. 2015. № 1. С. 75–84.
13. Игнатов С. Б., Игнатова В. А. Трансдисциплинарный подход: возможности и средства реализации в содержании образования. *Философия образования*. 2016. № 3 (66). С. 14–24.

14. Карпов А. О. Генезис концепции исследовательского образования: от Канта до общества знаний. *Философия образования*. 2015. № 2. С. 17–36.
15. Князев Н. А., Буянкина Р. Г., Зуков Р. А. Научные основания в структурном развитии философии образования. *Философия образования*. 2016. № 2 (65). С. 17–26.
16. Колесников В. А. Философия образования XXI века: новые ориентиры и новые возможности. *Философия образования*. 2014. № 3 (54). С. 4–17.
17. Кравцов Ю. С. Перспективы модернизации сферы образования в Украине: социально-философский аспект. *Философия образования*. 2014. № 1 (52). С. 101–106.
18. Кравченко Т. О. Аксіологічний аспект інформаційно-мережевої парадигми. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2014. № 1(9). С. 53–63.
19. Кравченко Т. О. Становлення цінностей сучасної людини в добу інформаційно-мережевого суспільства. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2014. № 2 (10). С. 151–161.
20. Кравченко Т. О. Науково-технічний прогрес та свобода особистості: філософсько-аксіологічний аналіз. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15). С. 121–130.
21. Кравченко Т. О. Технології, які змінюють суспільство. Суспільство, що трансформує етику (філософський аналіз). *Молодий вчений*. 2017. № 3 (43) березень. Ч. 1. С. 38–44.
22. Криман А. И. Идея постчеловека: сравнительный анализ трансгуманизма и постгуманизма. *Философские науки*. 2019. № 62(4). С. 132–147.
23. Кудашов В. И., Груздев А. А. Общество знания и перспективы дистанционного образования. *Философия образования*. 2014. № 1 (52). С. 43–50.
24. Лобанова Е. В. Характерные черты современного образования, фундаментализирующие его основу. *Мир образования – образование в мире*. 2014. №1. С. 78–82.
25. Локтев В. Чи з'явиться світло в кінці тунелю? *Вісник НАН України*. 2010. № 1. С. 25–28.
26. Лыкова В. Воспитание как личностно-ориентированный процесс. *Директор школы, лицею, гімназії*. 2008. № 6. С. 47–52.
27. Максименко С. Диференційоване навчання: до проблеми психологічного супроводу. *Педагогіка і психологія*. 2009. № 1. С. 46–53.
28. Макулин А. В. Философская инфографика – визиософия: новый дизайн интерактивных методик в высшей школе. *Философия образования*. 2016. № 2 (65). С. 196–206.
29. Матроница Л. Ф. Качество образования как императив современности. *Философия образования*. 2014. № 1 (52). С. 11–19.
30. Мукин В. А. Концептуальные основания философии образования. *Философия образования*. 2014. № 2 (53). С. 100–114.
31. Наумкіна О. А. Превентивність як атрибут сучасної освіти. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2015. № 1 (11). С. 69–75.

32. Новосадов С. А. Изменение парадигмы образования путем ее вписывания в мировоззренческую матрицу социального развития общества. *Философия образования*. 2016. № 2 (65). С. 109–121.
33. Поздняков О. Г. Реализация проблемного обучения в образовательном процессе высших учебных заведений. *Мир образования – образование в мире*. 2014. № 2. С. 270–274.
34. Ротенфельд Ю. А. Философия как метапредмет в школе: основы интеграции гуманитарных и естественнонаучных знаний. *Философия образования*. 2014. № 1 (52). С. 117–125.
35. Рубанцова Т. А. Мультикультуризм как проблема современного образования в эпоху глобализации. *Философия образования*. 2015. № 3. С. 49–55.
36. Сацик В. И. Детерминанты глобальной конкурентоспособности университетов: в поиске эффективной стратегии развития высшего образования на Украине. *Вопросы образования*. 2014. № 1. С. 134–161.
37. Семенова О. В. Превентивний потенціал посткласичної освіти: парадигмальний вимір. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2312-1947/article/view/29194/25966>
38. Сідельник Н. В. Гуманізація навчального процесу в етнокультурній підготовці вчителя історії. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15). С. 231–237.
39. Солодова Е. А., Ефимов П. П. Создание ситуационно-прогностического центра управления качеством образования в вузе. *Мир образования – образование в мире*. 2014. № 1. С. 181–187.
40. Снегірьов І. О. Вплив розвитку наукомістких технологій на економічну сферу буття. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15). С. 80–91.
41. Терегулов Ф. Ш. Образование человека: дериват и/или демиург?! *Философия образования*. 2014. № 2 (53). С. 188–210.
42. Устинова К. А. Сфера образования и рынок труда: проблемы рассогласования. *Социс*. 2014. № 6. С. 96–103.
43. Фурсов В.В. Педагогика третьего тысячелетия требует новой парадигмы. *Философия образования*. 2016. № 4 (67). С. 13–19.
44. Черных С. И., Борисенко И. Г. Проблемы формирования электронного образовательного пространства. *Философия образования*. 2016. № 4 (67). С. 57–64.
45. Щербина-Яковлева О. Ю. Компетенції та компетентності: оновлення категоріального апарата в інноваційних технологіях вищої освіти. *Філософія науки: традиції та інновації*. 2017. № 1 (15). С. 151–158.

Інформаційні ресурси

- 1) <http://www.vphil.ru/> – Журнал «Вопросы философии».
- 2) http://www.dialog21.ru/biblio/biblio_ind.htm – Бібліотека сайту «Діалог ХХІ сторіччя».
- 3) <http://sbiblio.com/biblio/default.aspx?w=1092&t=title&sort=title> – Бібліотека навчальної та наукової літератури.
- 4) <http://www.arcto.ru/> – Філософський портал «Арктогея».
- 5) <http://intencia.ru/> – Іntenція. Сайт з філософії.
- 6) <http://www.philosopheducation.com/index.php/ua/> – журнал «Філософія освіти» (каталог видань).
- 7) <http://www.phil-ed.ru/index.php/ru/> – журнал «Философия образования».

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Навчальний план.
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських та самостійних занять.
4. Тестові завдання для діагностики успішності студентів.